

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.mig@regeringskansliet.se

Remissyttrande över delbetänkandet En ny ordning för asylsökandes boende, SOU 2022:64

Ert diarienummer Ju2022/03315

Sammanfattning

Förvaltningsrätten har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, ingen erinran mot det remitterade förslaget, men önskar framföra följande synpunkter.

Synpunkter av redaktionell karaktär

Förvaltningsrätten noterar att det i förslaget till förordning om ändring i förordningen (2022:1008) om anvisning av en kommun som ska ordna boende för vissa utlänningar (se s. 77) bl.a. anges att vissa utlänningar som bor i ett av Migrationsverkets boenden ska ha förtur vid anvisningar. I utredningens övriga författningsförslag används i stället begreppet ”på ett asylboende”.

Förslagets avsnitt 4.3.3

Under rubriken ”4.3.3 Förslaget är förenligt med internationell rätt” konstaterar utredningen att mottagandedirektivet¹ tillåter att rätten till materiella mottagningsvillkor villkoras av att en asylsökande är bosatt på en viss plats och att de materiella mottagningsvillkoren dras in om den asylsökande lämnar bostadsorten. Mot den bakgrunden drar utredningen slutsatsen att förslaget att boende på asylboende ska vara ett villkor för dagersättning och särskilt bidrag är förenligt med direktivet. I denna del noterar förvaltningsrätten att begreppen *bostadsort* och *asylboende* inte förefaller vara synonyma.

Enligt artikel 7.3 i mottagandedirektivet får medlemsstaterna ställa som villkor för att bevilja de materiella mottagningsvillkoren att de sökande bosätter sig på en bestämd plats. Av artikel 20.1 i samma direktiv framgår att medlemsstaterna i vissa fall får dra in materiella

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2013/33/EU av den 26 juni 2013 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (omarbetning)

mottagningsvillkor om en sökande bl.a. lämnar den *bostadsort* som fastställts av den behöriga myndigheten.

Förslagets avsnitt 4.7.2 och 4.7.3

Under rubricerade avsnitt i betänkandet anför utredningen att personen i fråga kommer att ha möjlighet att ansöka om asyl på nytt när hans eller hennes asylärende har skrivits av. Vidare konstaterar utredningen att avskrivningsbeslutet inte innebär att den asylsökande lider någon rättsförlust.

Förvaltningsrätten anser att ytterligare överväganden är nödvändiga i denna del, av följande skäl. Migrationsverket kan komma att förena ett avskrivningsbeslut med beslut om av- eller utvisning. För det fall att ett sådant avlägsnandebeslut får laga kraft medför det att prövningsramen begränsas i det fall att utlänningen på nytt ansöker om asyl, se MIG 2011:9. Detta innebär att exempelvis humanitära skäl, men även rätten till privat- och familjeliv enligt artikel 8 i Europakonventionen² faller utanför prövningen i den nya processen. Utlänningen kan således komma att avlägsnas ur landet utan att rätten till privat- och familjeliv kan beaktas. Det framstår som tveksamt om ett sådant förfarande är förenligt med Europakonventionen. Samma problematik gör sig gällande i fråga om rätt till vistelse med stöd av artikel 20 FEUF³, se bl.a. EU-domstolens avgöranden i de förenade målen C-451/19 och C-532/19. Skäl som inte utgör skyddsskäl kan i och för sig prövas av Migrationsverket med stöd av 12 kap. 18 § utlänningslagen, men verkets beslut enligt den bestämmelsen är inte överklagbart. Den enskilde kan följaktligen komma att avlägsnas ur landet utan att ha fått någon domstolsprövning av rättigheter som följer av internationella åtaganden.

Förslagets avsnitt 8.3.6

När det gäller utredningens konsekvensanalys för domstolsväsendet önskar förvaltningsrätten uppmärksamma följande. Som utredningen konstaterat kan antalet mål komma att öka med anledning av de föreslagna förändringarna. Till skillnad från utredningen befarar dock förvaltningsrätten att ökningen av antalet mål kan komma att bli betydande, framför allt med beaktande av att förslagen begränsar de rättigheter och möjligheter som asylsökande har idag, varför det finns skäl att tro att en väsentlig andel av sökandena kommer att agera på sätt som kan föranleda myndigheterna att fatta ingripande beslut med stöd i de föreslagna bestämmelserna. Detta kan i sin tur komma att resultera i ett större antal inkomna mål till domstolarna och därmed kostnadsökningar.

Utöver en ökad måltillströmning till följd av att Migrationsverket kan komma att fatta fler beslut om avslag på ansökningar om dagersättning och särskilt bidrag, nedsättning av dagersättning samt beslut om avskrivning av asylärenden, vill förvaltningsrätten framhålla följande.

En förväntad konsekvens av förslaget om att fler asylsökande ska bo på asylboende är att Migrationsverkets handläggningstider för asylärenden

² Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

³ Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

kommer att kortas ned. Om så blir fallet, kommer ett större antal asylmål nå migrationsdomstolarna i snabbare takt. Migrationsdomstolarnas handläggningstider för asylmål är redan långa, och kan förväntas bli än längre vid en ökad måltillströmning om denna ska hanteras inom befintliga anslagsramar. Även om handläggningstiden hos Migrationsverket skulle minska, kan den sammanlagda handläggningstiden från asylansökan till ett beslut som har fått laga kraft därför komma att bli densamma som eller längre än vad som är fallet i dag till följd av handläggningstiderna hos migrationsdomstolarna. Om den önskade effekten av förslaget är att den sammanlagda handläggningstiden ska kortas ned, krävs en utförlig analys av anslagen till migrationsdomstolarna.

Beredning och beslut

Detta remissyttrande har beslutats av chefsrådmannen Åsa Holmgren. I handläggningen har även rådmannen Maria Ström och rättsliga experten Elvis Hajdarevic deltagit.

Åsa Holmgren

Elvis Hajdarevic

Maria Ström